

IV. A SZERZŐDÉS ISMERTETÉSE A BRIT ALSÓHÁZBAN³⁶

London, 1941. július 30.

A külügyminiszter (Eden): (...) Nagy örömmel tájékoztathatom a Házat, hogy ma délután a Külügyminisztériumban szerződést írtak alá a Szovjetunió és Lengyelország között. E szerződés értelmében a szovjet kormány elismeri, hogy az 1939-es szovjet-német egyezmények a lengyelországi területi változások vonatkozásában érvényüket veszítették, míg a lengyel kormány kinyilvánítja, hogy Lengyelország nem érdekelt semmilyen szerződésben egy harmadik féllel, mely a Szovjetunió ellen irányul. Azonnal helyreállítják a diplomáciai kapcsolatokat és nagykövetségeket cserélnek. A két kormány megállapodott, hogy mindennemű támogatást megad egymásnak a hitleri Németország elleni háborúban. A szovjet kormány hozzájárult egy lengyel hadsereg megalakításához szovjet területen. Ez a lengyel hadsereg hadműveleti értelemben a Szovjetunió Legfelsőbb Parancsnokságának lesz alárendelve. A szerződéshez kapcsoltak egy jegyzéket, mely által a szovjet kormány amnesztiát ad a szovjet területen jelenleg – akár hadifogolyként, akár más okokból – fogva tartott valamennyi lengyel állampolgárnak, a diplomáciai kapcsolatok újrafelvételétől kezdődőleg. Itt szabad megjegyezni, hogy megtették az előkészületeket az azonnali újrafelvételre.(...)

Szeretnék néhány szót szólni a jegyzékkel kapcsolatban, melyet Sikorski tábornoknak átadtam. A szovjet-lengyel szerződés I. cikkelye kimondja, hogy a szovjet kormány elismeri: az 1939-es lengyelországi területi változásokra vonatkozó szovjet-német egyezmények érvényüket veszítették. Őfelsége Kormányának állásfoglalását ebben az ügyben kifejezte igen tiszteletre méltó miniszterelnök kollégám az Alsóházban 1940. szeptember 5-én³⁷, amikor kijelentette, hogy Őfelsége Kormánya

---

³⁶ Doc. No. 108.: „Eden bejelentése az Alsóházban a lengyel-szovjet szerződésre vonatkozólag”.

³⁷ Churchill parlamenti beszédét lásd: Doc. No. 79.

nem javasol elismerni semmilyen területi változást, mely a háború alatt ment végbe, hacsak nem az érdekelt felek közötti szabad beleegyezéssel és jóakarattal történt. Ez³⁸ érvényes azokra a területi változásokra, melyeket Lengyelországban 1939 augusztusa óta hajtottak végre, s én jegyzékemben ezzel összhangban tájékoztattam a lengyel kormányt. (...)

Noel-Baker (Munkáspárt): Szabad-e tiszteletteljesen gratulálnom a Külügyminiszternek személyes szolgálatához, mellyel segítséget nyújtott, hogy megtárgyalhassák e nagyon jelentős szerződést? Megfelelőnek és kíváncsúnak véli-e, hogy kifejezzük két szövetségesünk kormánya számára a Ház képviselőinek elismerését, mivel mind államférfiúi képességeiket, mind nagylelkűségüket bizonyították?

Mc.Fwen százados (Konzervatív Párt): Helyesen tételezem-e fel, hogy e szerződés eredményeképpen Őfelsége Kormánya nem vállal határgaranciákat Kelet-Európában?

Eden: Igen, uram. A jegyzékváltás, melyet az imént olvastam fel a Ház előtt, Őfelsége Kormánya részéről semmiféle határgaranciát nem tartalmaz.

Mander (Munkáspárt): A határgaranciák kérdésében bizonyára a meglévő garanciák érvényesek Lengyelországra?

Eden: Erre vonatkozólag³⁹, ahogyan már mondtam, nincsenek határgaranciák.

---

³⁸ Ti. az alapelv.

³⁹ Az eredetiben: „There is...”